

ROK CZTERDZIESTY TRZECI

ZESZYT CZWARTY

RUCH PRAWNICZY
EKONOMICZNY
i SOCJOLOGICZNY

ORGAN
UNIwersytetu im. A. Mickiewicza
i Akademii Ekonomicznej
w Poznaniu

KWARTAŁ CZWARTY

WARSZAWA—POZNAŃ 1981

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE

KOMITET REDAKCYJNY

Redaktorzy

Stanisław Kowalski (zast. redaktora naczelnego), Anna Michalska (sekretarz redakcji), Alfred Ohanowicz (redaktor naczelny), Stanisław Smoliński (zast. redaktora naczelnego), Stanisław Wierchosławski

Członkowie

Wiktor Jaśkiewicz, Seweryn Kruszczyński, Andrzej Kwilecki, Adam Łopatka, Władysław Markiewicz, Teresa Rabska, Zbigniew Radwański, Aleksander Ratajczak, Tadeusz Szczurkiewicz, Jacek Trojanek, Wacław Wilczyński, Franciszek Wróblewski, Zbigniew Zakrzewski

Adres Redakcji

ul. Czerwonej Armii 90, 61-809 Poznań, Coll. Iuridicum UAM
pokój 6, tel. 69-92-51, w. 290

Printed in Poland

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE — ODDZIAŁ W POZNANIU

Nakład 1466+104 egz. Ark. wyd. 33,25. Ark. druk. 25,875+1 wkl. Pap. druk. mat. kl. V 71 g. 70×100 cm. Oddano do składania 4 października 1981 r. Druk ukończono w sierpniu 1982 r. Zamówienie nr 605/125. N-5/432.

DRUKARNIA UNIWERSYTETU IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU

SPIS TREŚCI

PROFESOROWI STANISŁAWOWI BOROWSKIEMU

Doc. Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, dr Stanisław Wierzechostawski, <i>Działalność organizacyjno-naukowa i dydaktyczna Profesora Stanisława Borowskiego</i>	3
Doc. Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, dr Stanisław Wierzechostawski, <i>Profesor Stanisław Borowski jako statystyk i demograf</i>	11
Prof. Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, dr Władysław Rusiński, <i>Profesor Stanisław Borowski jako historyk gospodarczy</i>	27
Prof. członek rzeczywisty PAN, dr Jerzy Topolski, <i>Profesor Stanisław Borowski jako badacz dziejów Wielkopolski</i>	33
*	
Prof. dr inż. Jan Steczkowski, prof. dr Aleksander Zeliaś z Akademii Ekonomicznej w Krakowie, <i>Jakościowe i ilościowe aspekty badań naukowych w świetle statystyki</i>	49
Prof. Uniwersytetu w Dijon, dr Claude Ponsard, <i>Czas, przestrzeń i ich struktury formalne</i>	57
Prof. Katolickiego Uniwersytetu w Louvain, dr Guillaume Wunsch, <i>Wpływ agregacji i współliniowości na wyniki regresji wielokrotnej w analizie przestrzeni</i>	69
Prof. Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, dr Zdzisław Hellwig, <i>Zjawisko oscylacji w przyspieszonym rozwoju gospodarczym</i>	79
Prof. Akademii Ekonomicznej w Katowicach dr Zbigniew Pawłowski, <i>Wybór modelu ekonometrycznego dla predykcji dyskryminacyjnej</i>	101
Prof. Holenderskiej Szkoły Ekonomicznej w Rotterdamie, dr Jan Tinbergen, <i>W jakim zakresie gospodarka krajów zachodnich powinna być poddana poszerzonej kontroli państwa?</i>	113
Prof. Uniwersytetu im. Karola w Pradze, dr Zdeněk Pavlík, <i>Charakter i miejsce demografii we współczesnej nauce</i>	121
Członek Akademii Nauk ZSRR, prof. dr nauk Borys C. Urłanis, <i>Nauka demografii a przyszła liczba ludności</i>	139
Prof. Uniwersytetu w Szegedzie, dr Robert A. Horváth, <i>Umiejdzynarodowienie problemu demograficznego</i>	153
Prof. Instytutu Statystyki i Badań Ekonomicznych w Paryżu, dr Roland Pressat, <i>O pewnym problemie analizy wzdłużnej. Ocena zdarzeń demograficznych metodą kohort</i>	163
Prof. Zachodniego Waszyngtońskiego Uniwersytetu w Bellingham, dr Denis Peter Mazur <i>Model demograficzny w zastosowaniu eksperymentalnym</i>	173
Doc. Szkoły Głównej Planowania i Statystyki w Warszawie, dr Ryszard Zasępa, <i>Badanie własności prognostycznych modelowych tablic trwania życia typu W. Brass</i>	187
Prof. Instytutu Badań Demograficznych przy Centralnym Urzędzie Statystycznym w Budapeszcie, dr Emil Valkovics, <i>O potrzebie opracowania koncepcji i metody szacowania struktury ludności bez zniekształceń i zakłóceń</i>	199
Prof. Naukowego Instytutu Studiów Demograficznych w Paryżu, dr Gérard Calot, <i>Spadek płodności we Francji w ciągu ostatnich piętnastolecia</i>	207
Prof. Federalnego Instytutu Ludnościowego w Wiesbaden, dr Karl Schwarz, <i>Dzielnosc małżeństw według wybranych cech społeczno-ekonomicznych w Republice Federalnej Niemiec</i>	219

Prof. Uniwersytetu w Mainz dr Herman Schubneil, <i>Polityka ludnościowa Chin modelem dla trzeciego świata?</i>	233
Prof. Szkoły Głównej Planowania i Statystyki w Warszawie, dr Jerzy Z. Holzer, <i>Procesy demograficzne a model rodziny w Polsce</i>	243
Emerytowany prof. Szkoły Głównej Planowania i Statystyki w Warszawie, dr Kazimierz Romaniuk, <i>Morfologia rodzin polskich w świetle danych z narodowego spisu powszechnego z dnia 7 grudnia 1978 r.</i>	257
Prof., członek rzeczywisty PAN, dr h.c. Edward Rosset, <i>Spoleczne aspekty problemu rozwodów</i>	265
Emerytowany doc. Uniwersytetu Warszawskiego, dr Egon Vielrose, <i>Bezdzietność w Polsce</i>	283
Prof. Akademii Ekonomicznej w Krakowie, dr Kazimierz Zając, <i>Badanie zgodności poziomu rozwoju demograficznego i gospodarczego Polski w ujęciu przestrzennym</i>	289
Prof. Uniwersytetu w Budapeszcie, dr Józef Kovacsics, <i>Nauczanie statystyki i demografii na uniwersytetach węgierskich (1777-1977)</i>	297
Prof. Naukowego Instytutu Studiów Demograficznych w Paryżu, dr Louis Henry, <i>Demografia i historia</i>	307
Prof. Uniwersytetu w Paryżu, dr Jacques Dupâquier, <i>Genealogia i demografia historyczna</i>	313
Prof. Uniwersytetu w Namur, dr Roger Mols, <i>Pięć wieków rewolucji demograficznej w Europie Zachodniej</i>	323
Prof. Naukowego Instytutu Studiów Demograficznych w Paryżu, dr Jacques Houdaille, <i>Wykorzystanie metryk parafialnych i dokumentów stanu cywilnego do oszacowania liczby ludności według kategorii społeczno-demograficznych (na przykładzie Martyniki)</i>	339
Prof. Uniwersytetu w Pittsburgu, dr Bronisław S. Wojtun, <i>Pomiar wzrostu gospodarczego przy braku agregatowych wskaźników na przykładzie Polski centralnej w XIX wieku</i>	351
Prof. Akademii Ekonomicznej w Krakowie, dr Władysław Kwiecień, <i>Przyczynek do studiów nad ludnością miasta Krakowa i gmin przyległych u schyłku XIX wieku</i>	369
<i>Bibliografia prac prof. dr Stanisława Borowskiego (Zdzisława Borowska)</i>	389

CONTENTS

DEDICATED TO PROFESSOR STANISŁAW BOROWSKI

Dr. Stanisław Wierzechosławski, Associate Professor at the Academy of Economics in Poznań, <i>Organizational, Research and Didactic Activities of Professor Stanisław Borowski</i>	3
Dr. Stanisław Wierzechosławski, Associate Professor at the Academy of Economics in Poznań, <i>Professor Stanisław Borowski as a Statistician and Demographer</i>	11
Dr. Władysław Rusiński, Professor at the Academy of Economics in Poznań, <i>Professor Stanisław Borowski as an Economics Historian</i>	27
Dr. Jerzy Topolski, Professor, Fellow of the Polish Academy of Sciences, <i>Stanisław Borowski as a Researcher of Wielkopolska History</i>	33
Dr. Eng. Jan Steczkowski, Dr. Aleksander Zeliaś, Professors at the Academy of Economics in Kraków, <i>Qualitative and Quantitative Aspects of Scientific Research in the Light of Statistics</i>	49
Dr. Claude Ponsard, Professor at the University in Dijon, <i>Time, Space and Their Formal Structures</i>	57
Dr. Guillaume Wunch, Professor at the Catholic University in Louvain, <i>The Impact of Aggregation and Multicollinearity on the Results of the Multiple Regression Analysis of Space</i>	69
Dr. Ddzisław Hellwig, Professor at the Academy of Economics in Wrocław, <i>The Oscillation Phenomenon in Accelerated Economic Growth</i>	79
Dr. Zbigniew Pawłowski, Professor at the Academy of Economics in Katowice, <i>Choice of Econometric Model for the Discriminative Prediction</i>	101
Dr. Jan Tinbergen, Professor at the Rotterdam School of Economics in Rotterdam, <i>To What Extent Should the Economy be Controlled Through an Expansion of the Functions of the State in Western Countries?</i>	113
Dr. Zdeněk Pavlík, Professor at the Charles University in Prague, <i>Features and Place of Demography Within the Frames of Contemporary Science</i>	121
Dr. Borys C. Urłanis, Professor, Fellow of the Academy of Sciences of the U.S.S.R., <i>The Science of Demography and the Future Number of Population</i>	139
Dr. Robert A. Horvath, Professor at the Jozsef Attila University in Szeged, <i>The Internationalization of the Demographic Problem</i>	153
Dr. Roland Pressat, Professor at the Institute of Statistics and Economic Research in Paris, <i>On Certain Problem of Longitudinal Analysis; Appraisal of Demographic Events by the Cohort Method</i>	163
Dr. Denis Peter Mazur, Professor at the Western Washington University in Bellingham, <i>Demographic Model in Its Experimental Application</i>	173
Dr. Ryszard Zaśępa, Associate Professor at the Main School of Planning and Statistics in Warszawa, <i>Examination of Forecasting Properties of Brass Type Model Life Tables</i>	187
Dr. Emil Valkovics, Professor at the Demographic Research Institute of Hungarian Central Statistical Office, <i>On the Need of Elaboration of the Concept and Method of Population Structure Calculation Without Distortion and Perturbation</i>	199
Dr. Gerard Calot, Professor at the Scientific Institute of Demographic Studies in Paris, <i>The Fertility Decrease in France Within the Last Fifteen Years</i>	207

Dr. Karl Schwarz, Professor at the Federal Population Institute in Wiesbaden, <i>The Number of Children in Families by Chosen Socio-Economic Features in the Federal Republic of Germany</i>	219
Dr. Herman Schubneil, Professor at the University of Mainz, <i>Population Policy of China: A Model for the Third World?</i>	233
Dr. Jerzy Z. Holzer, Professor at the Main School of Planning and Statistics in Warszawa, <i>Demographic Processes and Family Model in Poland</i>	243
Dr. Kazimierz Romaniuk, Retired Professor at the Main School of Planning and Statistics in Warszawa, <i>Families in the Light of Results of the National Census of December the 7th, 1978</i>	257
Dr. Honoris Causa Edward Rosset, Professor, Fellow of the Polish Academy of Sciencies, <i>Social Aspects of the Divorce Problem</i>	265
Dr. Egon Vielrose, Retired Associate Professor at the Warsaw University, <i>Childlessness in Poland</i>	283
Dr. Kazimierz Zając, Professor at the Academy of Economics in Kraków, <i>Research on Consistence Between Levels of Demographic and Economic Development of Poland in the Year 1976 in Spatial Approach</i>	289
Dr. Jozeph Kovacsics, Professor at the Eötvös Lorand University in Budapest, <i>The Education of Statistics and Demography at the Hungarian Universities (1777 - 1977)</i>	297
Dr. Louis Henry, Professor at the Scientific Institute of Demographic Studies in Paris, <i>Demography and History</i>	307
Dr. Jacques Dupâquier, Professor at the University in Paris, <i>Genealogy and Historic Demography</i>	313
Dr. Roger Mols, Professor at the University in Namur, <i>Five Hundred Years of Demographic Revolution in Western Europe</i>	323
Dr. Jacques Houdaille, Professor at the Scientific Institute of Demographic Studies in Paris, <i>Utilisation of parish registers and of registry records in estimation of the number of population by socio-demographic categories (Martinique taken as an example)</i>	339
Dr. Bronislaw S. Wojtun, Professor at the University in Pittsburg, <i>Measuring the Economic Growth in the Absence of Aggregate Indicators: the Case of Central Poland in the Nineteenth Century</i>	351
Dr. Władysław Kwiecień, Professor at the Academy of Economics in Kraków, <i>Contribution to the Studies on Population of the Town of Kraków and Neighbouring Communes at the End of the 19th Century</i>	369
<i>Bibliography of Scientific Works by Professor Dr. Stanislaw Borowski (Compiled by Zdzisława Borowska)</i>	

СОДЕРЖАНИЕ

ПРОФЕССОРУ СТАНИСЛАВУ БОРОВСКОМУ

Доц. Экономической академии в Познани, д-р Станислав Вешхославски, <i>Организационно-научная и преподавательская деятельность Станислава Боровского</i> . . .	3
Доц. Экономической академии в Познани, д-р Станислав Вешхославски, <i>Профессор Станислав Воровски — статистик и демограф</i>	11
Проф. Экономической академии в Познани, д-р Владислав Русиньски, <i>Профессор Станислав Воровски — ученый в области экономической истории</i>	27
Проф. действительный член ПАН, д-р Ежи Топольски, <i>Профессор Станислав Воровски — исследователь прошлого великопольского региона</i>	33
*	
Проф. д-р инж. Ян Стечковски, проф. д-р Александр Зелиась из Экономической академии в Кракове, <i>Качественные и количественные аспекты исследований в свете статистики</i>	49
Проф. Университета в Дижоне д-р Клод Понсард, <i>Время, пространство и их формальные структуры</i>	57
Проф. Католического Университета в Лювене, д-р Гиём Вунш, <i>Влияние агрегирования и коллинеарности на результаты множественной регрессии в анализе пространства</i>	69
Проф. Экономической академии во Вроцлаве, д-р Здзислав Гельвиг, <i>Явление колебания в ускоренном экономическом развитии</i>	79
Проф. Экономической академии в Катовице, д-р Збигнев Павловски, <i>Выбор эконометрической модели для дискриминационного прогноза</i>	101
Проф. Голландской Экономической школы в Роттердаме, д-р Ян Тинберген, <i>В каких пределах экономика западных стран должна подвергаться расширенному государственному контролю?</i>	113
Проф. Университета им. Карла в Праге, д-р Здэнэк Павлик, <i>Характер и место демографии в современной науке</i>	121
Член Академии наук СССР, проф. д-р наук Борис Урланис, <i>Наука демографии и будущая численность населения</i>	139
Проф. Университета в Шегеде, д-р Роберт А. Горват, <i>Интернационализация демографической проблемы</i>	153
Проф. Института статистики и экономических исследований в Париже, д-р Роланд Преса, <i>Об одной из проблем продольного анализа и оценка демографических исследований когортным методом</i>	163
Проф. Западного Вашингтонского Университета в Беллингам, д-р Денис Петер Мазур, <i>Демографическая модель в экспериментальном применении</i>	173
Доц. Главной школы планирования и статистики в Варшаве, д-р Рышард Засемпа, <i>Исследование прогностических свойств модельных таблиц продолжительности жизни типа В. Брасса</i>	187
Проф. Института демографических исследований при Центральном Статистическом Управлении в Будапеште, д-р Эмиль Валькович, <i>О необходимости разработки концепции и метода оценки структуры населения без искажений и перебоев</i> . . .	199
Проф. Научного института демографических исследований в Париже д-р Жерард Калё, <i>Снижение плодovitости во Франции на протяжении последнего пятнадцатилетия</i>	207

Проф. Федеративного демографического института в Висбадене, д-р Карл Шварц, <i>Детность супружеств по избранным общественно-экономическим свойствам в Федеративной Республике Германии</i>	219
Проф. Университета в Майнце, д-р Германн Шубнелль, <i>Демографическая политика Китая: модель для третьего мира</i>	233
Проф. Главной школы планирования и статистики в Варшаве, д-р Ежи З. Гольцер, <i>Демографические процессы и модель семьи в Польше</i>	243
Проф. (пенсионер) Главной школы планирования и статистики в Варшаве, д-р Казимеж Романюк, <i>Морфология польских семей в свете данных всеобщей народной переписи населения от 7.12.1978 г.</i>	257
Проф. действительный член ПАН почетный доктор Эдвард Россет, <i>Общественные аспекты проблемы разводов</i>	265
Доц. (пенсионер) Варшавского Университета, д-р Эгон Вильрозе, <i>Бездетность в Польше</i>	283
Проф. Экономической академии в Кракове, д-р Казимеж Зайонц, <i>Исследование соответствия процессов демографического и экономического развития в Польше в пространственном отношении</i>	289
Проф. Университета Эотвос Лоранда в Будапеште, д-р Иосиф Ковачич <i>Преподавание статистики и демографии в венгерских университетах (1777 - 1977)</i>	297
Проф. Научного института демографических исследований в Париже д-р Люи Анри, <i>Демография и история</i>	307
Проф. Университета в Париже, д-р Жак Дюпаке, <i>Генеология и историческая демография</i>	313
Проф. Университета в Намюре, д-р Роже Моль, <i>Пять веков демографической революции в Западной Европе</i>	323
Проф. Научного института демографических исследований в Париже, д-р Жак Удай, <i>Использование приходских метрических свидетельств и документов загсов для оценки численности населения по общественнодемографическим категориям (на примере Мартиники)</i>	339
Проф. Университета в Питтсбурге, д-р Бронислав С. Войтун, <i>Измерение экономического роста без показателей агрегирования (на примере центральной Польши в XIX веке)</i>	351
Проф. Экономической академии в Кракове, д-р Владыслав Квецень, <i>К вопросу исследований населения города Кракова и соседних гмин в конце XIX века</i>	369
<i>Библиография научных работ профессора д-ра Станислава Боровского (Здзислава Боровска)</i>	389,